

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 512/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou KADUC & PARTNERS s. r. o., Trojičné námestie 4, Trnava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ing. Miroslav Kadúc, PhD., proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 2OdK/127/2022-61 z 29. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2OdK/127/2022-61 z 29. marca 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že okresný súd v právnej veci navrhovateľa – dlžníka [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „dlžník“), do 31. januára 2012 podnikajúceho pod obchodným menom [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Centrom právnej pomoci, Kanceláriou Košice, uznesením č. k. 2OdK/127/2022 z 19. decembra 2022 (zverejneným v Obchodnom vestníku 27. decembra 2022) I. vyhlásil konkurz na majetok dlžníka; II. ustanovil správcu komanditnú spoločnosť Správcovská a poradenská, k. s., Andreja Hlinku 3118, Čadca, IČO 48 143 448 (ďalej len „správca“); III. vyzval veriteľov dlžníka, aby v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky prihláškou postupom podľa § 29 ods. 1, 2, 4

až 6, 8 až 10 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) u správcu elektronicky prostredníctvom na to určeného elektronického formulára do elektronickej schránky správcu s tým, že elektronické podanie a jeho prílohy musia byť podpísané zaručeným elektronickým podpisom osoby oprávnenej na podanie elektronického podania. Ak veriteľ doručí prihlášku neskôr, na prihlášku sa prihliada, veriteľ však nemôže vykonávať hlasovacie právo a ďalšie práva spojené s prihlášenou pohľadávkou. Veriteľ má právo prihlásiť sa do konkurzu do času, kým správca neoznami v Obchodnom vestníku, že ide zostaviť rozvrh výtazku. Prihláška musí byť podaná elektronicky prostredníctvom na to určeného elektronického formulára a musí obsahovať základné náležitosti v zmysle § 29 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, inak sa na ňu v konkurze neprihliadne. K prihláške pohľadávky je potrebné pripojiť listiny preukazujúce v nej uvedené skutočnosti; IV. dlžníka oddlžil tak, že ho zbavuje všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze na majetok dlžníka, a to v rozsahu, v akom nebudú v konkurze uspokojené.

3. Sťažovateľ ako veriteľ (zastúpený advokátskou kanceláriou) si pohľadávku v celkovej výške 158 484,09 eur prihlásil u správcu prihláškou doručenou mu 10. februára 2023, ku ktorej pripojil dokumenty osvedčujúce jeho nárok, resp. objasňujúce dôvod vzniku jeho pohľadávky.

4. Dňa 1. marca 2023 správca zapísal pohľadávku sťažovateľa do zoznamu pohľadávok.

5. Dňa 1. marca 2023 správca predložil okresnému súdu podanie sťažovateľa, majúc za to, že sa neho neprihliada ako na prihlášku (§ 30 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), pretože *„prihláška veriteľa bola správcovi doručená do elektronickej schránky, avšak nebola podaná prostredníctvom na to určeného elektronického formulára“*.

6. Okresný súd napadnutým uznesením rozhodol, že na podanie sťažovateľa sa neprihliada ako na prihlášku, keďže nebola podaná spôsobom podľa § 28 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 29 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Preskúmaním podania sťažovateľa totiž zistil, že tento si uplatnil pohľadávku v celkovej výške 158 484,09 eur na tlačive *„Prihláška pohľadávky“*, ktorého vzor bol uvedený v prílohe č. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 665/2005 Z. z.“), účinnej do 16. júla 2022. S účinnosťou od 17. júla 2022 však došlo k zmene týkajúcej sa spôsobu prihlasovania pohľadávok veriteľov do konania tak, že prihláška sa podáva u správcu elektronicky prostredníctvom na to určeného elektronického formulára do elektronickej schránky správcu a musí byť autorizovaná. Prihláška musí byť správcovi doručená v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu, ktorú sťažovateľ nedodrжал, keďže (10. februára 2023) správcovi elektronicky zaslal tlačivo prihlášky platné do 16. júla 2022, avšak svoju pohľadávku si neprihlásil prostredníctvom na to určeného elektronického formulára vytvoreného cez portál ústrednej verejnej správy.

7. Dňa 14. marca 2023 bolo v Obchodnom vestníku zverejnené oznámenie správcu o doručení prihlášky sťažovateľa po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] rovnako ako vo vyjadrení k podaniu správcu tvrdí, že prihlášku pohľadávky do konkurzu vedeného na majetok dlžníka si uplatnil včas, t. j. v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu podľa § 1671 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Vyjadruje presvedčenie, že pohľadávku si prihlásil aj riadne, a to prostredníctvom formulára zverejneného na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo spravodlivosti“) s označením „*Prihláška pohľadávky*“, ktorý následne „*odoslal a doručil prostredníctvom podania z ústredného portálu verejnej správy opatrený príslušným elektronickým podpisom podľa osobitného predpisu – autorizovaný*“.

9. Sťažovateľ poukazuje na to, že mailom zo 16. februára 2023 požiadal správcu o potvrdenie, že prihláška, ktorou si prihlásil svoju pohľadávku do konkurzu vedeného na majetok dlžníka, bola riadne podaná, a teda aj zapísaná do zoznamu pohľadávok. Správca poskytol sťažovateľovi spätnú väzbu telefonicky až o niekoľko dní neskôr, keď mu oznámil, že pohľadávku si prihlásil nesprávne. Z preventívnych dôvodov sťažovateľ žiadal opätovne mailom z 27. februára 2023, aby mu bola poskytnutá informácia o riadnom podaní prihlášky jeho pohľadávky aj písomne. Zároveň z preventívnych dôvodov podal tiež prihlášku jeho pohľadávky do konkurzu na majetok dlžníka opakovane, no s ohľadom na uvedené tento krok realizoval už po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty 45 dní od vyhlásenia konkurzu, čo malo za následok predovšetkým nemožnosť vykonávať jeho hlasovacie práva, ktoré mu zákon o konkurze a reštrukturalizácii priznáva v § 1671 ods. 3. Úkon opakovaného podania prihlášky pohľadávky sťažovateľ realizoval inak, a to využitím ďalšieho – iného/odlišného formuláru prostredníctvom elektronického portálu www.slovensko.sk.

10. Napadnuté uznesenie okresného súdu sťažovateľ považuje za príliš formalistické, ktoré absolútne a neprijateľne zasahuje do právnej istoty sťažovateľa vzhľadom na nekonzistentnosť praxe jednotlivých správcov pri prihliadaní, resp. neprihliadaní na náležitosti prihlášky podľa § 29 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 2OdK/127/2022-61 z 29. marca 2023, ktorým rozhodol, že na podanie sťažovateľa sa neprihliada ako na prihlášku, keďže nebola podaná spôsobom podľa § 28 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (bod 6). Napadnuté uznesenie sťažovateľ považuje za príliš formalistické vo vzťahu k náležitostiam prihlášky podľa § 29 zákona o konkurze a reštrukturalizácii (bod 10).

12. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a práve závery všeobecného sudu sú predmetom kontroly zo strany ústavného sudu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné

(IV. US 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

13. Účelom konkurzného konania je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku. Naplnenie tohto cieľa vyžaduje spravídla riešenie väčšieho množstva skutkových a právnych otázok spojených so zistením a zabezpečením majetku patriaceho do konkurznej podstaty, jeho speňažením, zistením a následným uspokojením pohľadávok konkurzných veriteľov, riešením incidenčných sporov a pod. (III. ÚS 341/2017).

14. Požiadavka ústavne súladného výkladu aplikovanej právnej normy sa vzťahuje v celom rozsahu aj na právne skutočnosti predpokladané zákonom o konkurze a reštrukturalizácii súvisiace s právnym postavením veriteľa ako účastníka konkurzného konania a jeho oprávnenia uplatňovať práva spojené s prihlásenou pohľadávkou a na výklad, či tieto právne skutočnosti z ústavného hľadiska boli alebo neboli naplnené (nastali alebo nenastali). Posúdenie týchto právnych skutočností a ich interpretácia však nemôžu byť natoľko formalistické, aby sa prostredníctvom nich v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pripísať na ťarchu účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha (II. ÚS 867/2014, IV. ÚS 101/2018).

15. Prihláška musí byť podaná spôsobom podľa § 28 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a musí obsahovať základné náležitosti prihlášky, inak sa na prihlášku neprihliada (§ 29 ods. 1 veta prvá zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Prihláška sa podáva u správcu elektronicky prostredníctvom na to určeného elektronického formulára do elektronickej schránky správcu a musí byť autorizovaná... Prihláška musí byť správcovi doručená v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu (§ 28 ods. 2 veta prvá a tretia zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Ak veriteľ doručí prihlášku neskôr, na prihlášku sa prihliada, veriteľ však nemôže vykonávať hlasovacie právo a ďalšie práva spojené s prihlásenou pohľadávkou. Právo na pomerné uspokojenie veriteľa tým nie je dotknuté; môže byť však uspokojený len z výťažku zaradeného do rozvrhu zo všeobecnej podstaty, ktorého zámer zostaviť bol oznámený v Obchodnom vestníku po doručení prihlášky. Zapísanie takejto pohľadávky do zoznamu pohľadávok správcu zverejní v registri úpadcov s uvedením okolnosti, že prihláška bola podaná po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty (§ 28 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

16. Správca bez zbytočného odkladu po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty predloží súdu spolu so svojím stanoviskom zoznam podaní, pri ktorých je toho názoru, že sa na ne neprihliada ako na prihlášky, pričom súd bez zbytočného odkladu uznesením určí, či sa na tieto podania prihliada ako na prihlášku. Uznesenie súd doručí správcovi, ktorý o ňom upovedomí dotknuté osoby (§ 30 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Podanie, ktorým bola uplatnená pohľadávka, ktorá sa v konkurze uplatňuje prihláškou, nemožno opraviť ani doplniť (§ 30 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

17. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia nezistil formalistický prístup okresného súdu pri rozhodovaní podľa § 30 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

18. Vo vzťahu k tvrdeniu sťažovateľa, že si pohľadávku prihlásil aj riadne, a to prostredníctvom formulára zverejneného na webovom sídle ministerstva spravodlivosti s označením „*Prihláška*

pohľadávky“, ktorý následne „odoslal a doručil prostredníctvom podania z ústredného portálu verejnej správy opatrený príslušným elektronickým podpisom podľa osobitného predpisu – autorizovaný“, ústavný súd uvádza, že príloha č. 5 vyhlášky č. 665/2005 Z. z. bola vypustená vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky 205/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá nadobudla účinnosť 17. júla 2022.

19. Okrem toho ústavný súd dopytom na ministerstve spravodlivosti zistil, že na jeho webovom sídle <https://www.justice.gov.sk/> sa elektronické formuláre na podávanie prihlášok do konkurzného konania nenachádzajú a nenachádzali sa tam ani v čase 10. februára 2023. Na uvedenom webovom sídle ministerstva spravodlivosti sa v čase 10. februára 2023 nachádzala (a nachádza sa tam dosiaľ) elektronická podoba tlačiva na podanie prihlášky do konkurzu, ktorá sa v danom čase mohla používať na podanie prihlášky do konkurzných konaní, ktoré začali do 16. júla 2022. Uvedené elektronické tlačivo nebolo z webového sídla ministerstva spravodlivosti dosiaľ odstránené z dôvodu jeho možného využitia v konaniach, ktoré začali do 16. júla 2022 (pozri prechodný § 206n ods. 1 o konkurze a reštrukturalizácii). Ministerstvo spravodlivosti zároveň uviedlo, že „elektronickú podobu tlačiva“ nemožno zamieňať s „elektronickým formulárom“, keďže toto tlačivo nespĺňa kritériá „elektronického formulára“ tak, ako sú definované v § 3 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení od 1. novembra 2022 do 31. júla 2023 (ďalej len „zákon o e-Governmente“), teda v čase vyhlásenia predmetného konkurzu a prihlasovania pohľadávok, a to predovšetkým pokiaľ ide o spracovanie zadaných údajov v štruktúrovanej forme spracovateľnej automatizovaným spôsobom informačnými systémami. Na základe uvedeného ministerstvo spravodlivosti zhrnulo, že na jeho webovom sídle sa nachádza elektronická podoba tlačiva „Prihláška pohľadávky“, ktorú však s účinnosťou od 17. júla 2022 nie je možné použiť ako univerzálny elektronický formulár na podanie prihlášky do konkurzného konania. Do konkurzného konania je možné použiť len elektronický formulár verejne dostupný prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy <https://www.slovensko.sk/sk/>.

20. Hoci to okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia výslovne neuviedol, je evidentné, že § 28 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii interpretoval v spojení s § 3 ods. 1 zákona o e-Governmente, ktorý ustanovuje, že na účely tohto zákona sa rozumie elektronickým formulárom elektronický dokument obsahujúci automatizovane spracovateľné pravidlá, prostredníctvom ktorých je možné elektronickými prostriedkami vyplniť a prezentovať vyplnené údaje v štruktúrovanej forme spracovateľnej aj automatizovaným spôsobom informačnými systémami; elektronický formulár tvoria identifikačné údaje, dátové prvky tvoriace dátovú štruktúru, a to bez vyplnených údajov, a pravidlá na vyplnenie a zobrazenie vyplnených údajov.

21. Aj z uznesenia okresného súdu č. k. 2OdK/127/2022 z 19. decembra 2022 (zverejneného v Obchodnom vestníku 27. decembra 2022) jasne vyplýva, že (okrem iného) III. vyzval veriteľov dlžníka, aby v základnej prihlasovacej lehote do 45 dní od vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky prihláškou postupom podľa § 29 ods. 1, 2, 4 až 6, 8 až 10 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Pokiaľ sťažovateľ (zastúpený advokátskou kanceláriou) takto nepostupoval,

musel počítať s tým, že ako veriteľ doručí prihlášku neskôr, na prihlášku sa prihliada, avšak nemôže vykonávať hlasovacie právo a ďalšie práva spojené s prihlásenou pohľadávkou. Na uvedenom nemôže nič zmeniť skutočnosť, že „úkon opakovaného podania prihlášky pohľadávky sťažovateľ realizoval inak, a to využitím ďalšieho – iného/odlišného formuláru prostredníctvom elektronického portálu *www.slovensko.sk*“, avšak až po uplynutí základnej prihlasovacej lehoty 45 dní od vyhlásenia konkurzu.

22. Podľa názoru ústavného súdu v posudzovanom prípade výklad dotknutých ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii okresným súdom (bez ohľadu na vyjadrenie ministerstva spravodlivosti) nie je možné považovať za taký, ktorý sa prieči zmyslu a účelu právnej úpravy konkurzného konania. Napadnuté uznesenie okresného súdu nie je zjavne neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu nemajúce oporu v zákone o konkurze a reštrukturalizácii v spojení so zákonom o e-Governmente.

23. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok.

24. Keďže medzi uznesením okresného súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu